

TURIZMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ТУРИЗМЕ

DIGITAL TECHNOLOGIES IN TOURISM

Maksudova Shahlo,

O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi talabasi

+998935400750

Максудова Шахло,

студентка Международной исламской академии Узбекистана

+998935400750

Maksudova Shahlo,

student of International islamic academy of Uzbekistan

+998935400750

Annotatsiya. Maqolada turizmni raqamlashtirish va konsepsiyasining paydo bo'lishi, rivojlanishi haqida ma'lumotlar keltirilgan. Transformatsiyaning bir necha yo'nalishlari asoslangan va tadqiq qilingan. Raqamli turizmga o'tish sayyohlar uchun turizm industriyasi uchun ham bir qator foyda keltirishi haqida ko'rib chiqilgan. Shuningdek, shahar muhitiga raqamli texnologiyalarni joriy etish yo'llari

Haqida batafsil yoritilgan.

Аннотация. В статье содержится информация о возникновении и развитии цифровизации туризма и ее концепции. Установлено и исследовано несколько направлений трансформации. Считается, что переход к цифровому туризму принесет ряд преимуществ для туристов и туристической отрасли. Также пути внедрения цифровых технологий в городскую среду.

Annotation. The article contains information about the emergence and development of the digitalization of tourism and its concept. Several directions of transformation have been established and researched. It is considered that the transition to digital tourism will bring a number of benefits for tourists and the tourism industry. Also, ways to introduce digital technologies into the urban environment About is covered in detail.

Kalit so'zlar: fan-texnika, iqtisodiyot, turizm, axborot, sayohat, transport, elektron hujjat, sun'iy intellekt, mobil navigatsiya.

Ключевые слова: наука и технологии, экономика, туризм, информация, путешествия, транспорт, электронный документ, искусственный интеллект, мобильная навигация.

Key words: science and technology, economy, tourism, information, travel, transport, electronic document, artificial intelligence, mobile navigation.

KIRISH

Fan-texnika taraqqiyoti mehnat unumdorligi va iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim omilidir. Texnik taraqqiyot nafaqat yangi ishlab chiqarish usullarini, ishlab chiqarishni boshqarish va tashkil etish balki yangi shakllarni ham o'z ichiga oladi. Umuman olganda, fan va texnologiya ishlab chiqarishni ko'paytirish uchun mavjud resurslarning yangi kombinatsiyasini talab qiladigan yangi usullarning paydo bo'lishini anglatadi. Hozirgi vaqtda mamlakatimiz iqtisodiyotini modernizatsiya va diversifikatsiya qilishdagi asosiy vazifa ishlab chiqarishda yangi texnika va texnologiyalardan foydalanish, yangi usul va shakllarni joriy etishdan iborat.

Raqamlashtirish konsepsiyasi asosan 1950-yillarda kompyuterlar paydo bo'lishi bilan boshlangan. O'shandan beri raqamlashtirishning to'xtovsiz urishi faoliyatimizning deyarli barcha jabhalarini o'zgartirdi va ishlash, muloqot qilish, do'konlarga, banklarga borish va hattoki dam olish va sayohat qilish uslubimizni o'zgartirdi. 1999-yilda Iqtisodiy Hamkorlik va Taraqqiyot Tashkiloti Megafan Forumining Biologik xilma-xillik informatika kichik guruhi tavsiyasiga ko'ra, ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish uchun biologik xilma-xillik haqidagi katta hajmdagi ma'lumotlarga kirishni ta'minlash uchun Global Bioxilma-xillik Informatika Facility (GBIF) tashkil etildi[1].

Raqamlashtirish - bu analog ma'lumotlar va ish jarayonlarini raqamli formatga aylantirish jarayoni. U biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, xizmatlar sifatini oshirish, ishlab chiqarishni optimallashtirish va umuman tashkilot va korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Buning samarasida ijtimoiy hayot o'zgarimoqda, uning sifati yaxshilanmoqda, aholi axborot va xizmatlardan elektron foydalanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda, sog'liqni saqlash va ta'lim tizimlari takomillashtirilmoqda.

ASOSIY QISM

Korxonada raqamlashtirish – bu kompaniyaning samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirish maqsadida uning biznes jarayonlariga raqamli texnologiyalar va vositalarni joriy etish jarayonidir. U ish jarayonini avtomatlashtirish, bulutli texnologiyalardan foydalanish, ma'lumotlar tahlili, narsalar interneti, sun'iy intellekt va boshqa innovatsion texnologiyalarni o'z ichiga oladi. Korxonada raqamlashtirishning asosiy xususiyati ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish va inson mehnatini odatiy faoliyatdan chetlashtirishdir. Qaror qabul qilishda bunday kompaniya kompaniya ichidagi turli manbalardan olingan ma'lumotlar va hisobot natijalari, tahliliy ko'rsatkichlardan foydalanadi.

1.1.-jadval.

Raqamli turizmga o'tishning foydali tomonlari

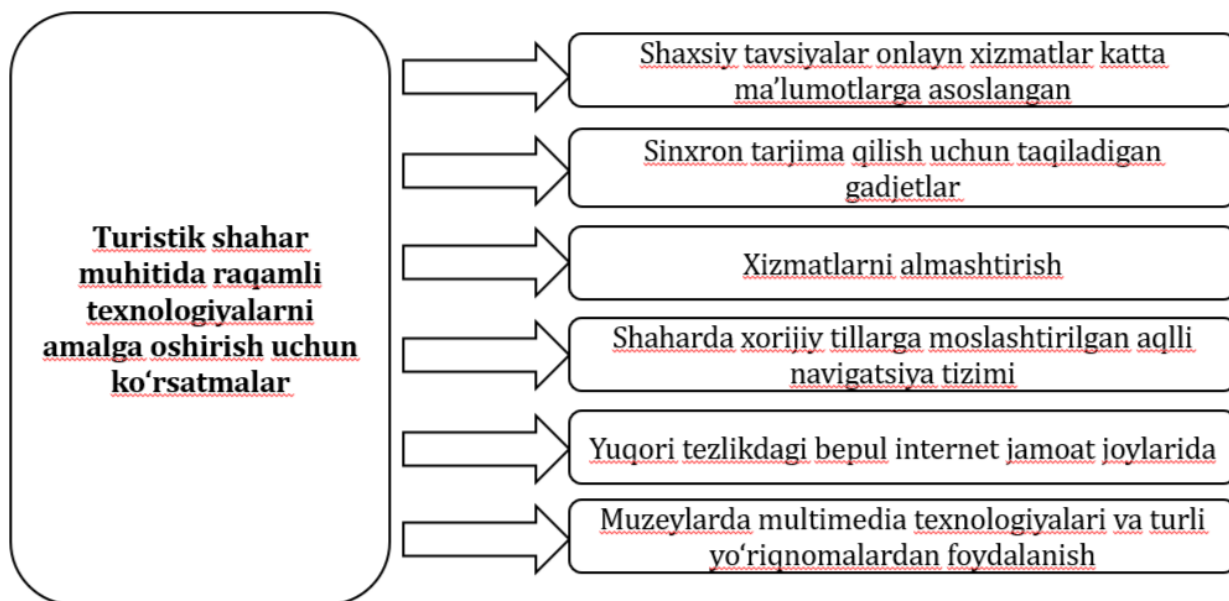
<p>Raqamli turizmga o'tish sayyohlar uchun ham, butun turizm industriyasi uchun ham bir qator foyda keltirishi mumkin:</p>	<p>1. Raqamli texnologiya sayohatni rejalashtirishni yanada qulay qiladi. Turistlar joylar, mehmonxonalar, restoranlar va turistik diqqatga sazovor joylar haqidagi ma'lumotlarni osongina va tez topishlari mumkin.</p>
	<p>2. Raqamli texnologiyalar yordamida sayyohlik kompaniyalari har bir alohida turistning xohish-istaklarini inobatga olgan holda shaxsiylashtirilgan xizmatlar va tavsiyalarni taklif qilishlari mumkin.</p>
	<p>3. Raqamli vositalar chiptalar, mehmonxonalar, avtomobil ijarasi va boshqa xizmatlarni bron qilishni optimallashtirish imkonini beradi, bu esa vaqtni tejaydi va sayohat xarajatlarini kamaytiradi.</p>
	<p>4. Raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali sayyohlar mobil navigatsiya ilovalari, audio qo'llanmalar va boshqalar orqali ko'proq ma'lumot beruvchi va boyitilgan sayohat tajribasiga ega bo'lishlari mumkin.</p>
	<p>5. Sayyohlik kompaniyalari uchun raqamli turizmga o'tish mijozlar ehtiyojlari va imtiyozlari bo'yicha ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish imkoniyatini beradi, bu esa xizmat ko'rsatish va biznes boshqaruvini yaxshilashga yordam beradi.</p>
	<p>6. Raqamli texnologiya qog'oz chiptalar, broshyuralar va boshqa materiallardan foydalanishni kamaytirishga yordam beradi, bu esa turizm sanoatining ekologik barqarorligiga hissa qo'shadi.</p>

Shu sababli, raqamli turizmga o'tish sayyohlar uchun ham, sanoat kompaniyalari uchun ham tajribani sezilarli darajada yaxshilashi mumkin.

Raqamli transformatsiyaning bir nechta asosiy yo'nalishlari mavjud:

1. Yangi raqamli biznes modelini ishlab chiqish.
2. Raqamli tovarlar va xizmatlarni yaratish.
3. Mahsulotning hayot aylanishini boshqarish.
4. Avtomatlashtirilgan ma'lumotlarni yig'ish, saqlash va qayta ishlash.
5. Raqamli dizaynni joriy etish.
6. Ishlab chiqarish jarayonlari va ta'minot tarmoqlarini boshqarish.

7. Ma'muriy funksiyalarni bajarish.
8. Robotlar va elektron hujjat aylanishini qo'llash orqali qo'l mehnatini avtomatlashtirish.

1.1-rasm. Shahar muhitiga raqamli texnologiyalarni joriy etish yo'llari

Turizmning ko'plab sohalari raqamlashtirishga muhtoj. Temir yo'l turizmini rivojlantirish uchun yangi sayyohlarni, xususan, yosh auditoriyani jalb qilish uchun raqamli xizmatlar zarur. Bular o'z-o'zidan boshqariladigan sayohatlar, audiogidlar, jumladan, kengaytirilgan reallik elementlariga ega ilovalarni o'z ichiga olishi mumkin.

Avtosayohat yoshlarni ham qiziqtiradi, biroq raqamli xizmatlarni yaratish va turizmning ushbu turini massivlashtirish bilan bir qatorda, avtoturizmning dastlabki shartlariga – avtoturizmning “darbog'lari”ga ham e'tibor qaratish lozim. Masalan, marshrutlarning yagona tizimining yo'qligi, shuningdek, yo'llar bo'ylab transport va infratuzilmani, shu jumladan mehmonxonalar, oziq-ovqat va dam olish joylarini ijaraga olishning butun O'zbekiston tizimidir. Yo'llarga tutashgan hududlar turli manfaatdor tomonlarning nazorati ostida: Transport vazirligi uchun muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Yo'l sayohatchilari uchun xizmatlarni ishlab chiqishda tashqi bozorda taqdim etilgan bir qator platformalarni namuna sifatida keltirish mumkin. Masalan, Road.Travel ilovasi avtomashinalarga integratsiyalashgan original avtomobil marshrutlari bozori bo'lib, u mutaxassislar va sayohatchilarni bir-biri bog'laydi. Yoki haydovchiga yaqin atrofdagi barcha diqqatga sazovor joylar, mehmonxonalar, kafelar va yo'l bo'ylab tadbirlarni ko'rsatadigan Roadtrippers navigatoridir[2].

XULOSA

Turizmda raqamlashtirish turizm uchun iqtisodiyot uchun imkoniyatlar yaratib, sayyohlar bilan yanada samarali va interaktiv muloqot qilish imkonini beradi. Raqamli qo'llanmalar va ilovalar yordamida gidlar diqqatga sazovor joylar, marshrutlar va xizmatlar bo'yicha eng so'nggi ma'lumotlarni tezda olishlari mumkin, bu ularga ekskursiyalarga yaxshiroq tayyorgarlik ko'rish va yaxshi xizmat ko'rsatishga yordam beradi.

Raqamli vositalar, shuningdek, gidlarga interaktiv marshrutlar yaratish, audio va video materiallar qo'shish, onlayn turlar o'tkazish va chat va forumlar orqali sayyohlar bilan muloqot qilish imkonini beradi. Natijada raqamlashtirish turizmni o'z faoliyatini yaxshilash, ko'proq mijozlarni jalb qilish va xizmat ko'rsatish darajasini oshirish uchun yangi imkoniyatlar ochmoqda, bu esa butun turizm sohasini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Turizmda ma'lumotnomalarni raqamlashtirish sayyohlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, ma'lumotlarning mavjudligini oshirish va ma'lumotlarni tarqatish xarajatlarini kamaytirish uchun ulkan salohiyatga ega.

Bundan tashqari, ma'lumotnomalarni raqamlashtirish sayyohlik kompaniyalari va tashkilotlariga axborotni mijozlarning o'zgaruvchan ehtiyojlariga tezda yangilash va moslashtirish imkonini beradi, bu esa biznesning raqobatbardoshligi va samaradorligini oshiradi. Umuman olganda, sayyohlik qo'llanmalarini raqamlashtirish sanoatni rivojlantirishga va sayohatlarni rejalashtirish va amalga oshirish jarayonini qulayroq, qulay va interaktiv qilish orqali sayohatchilar tajribasini yaxshilashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ruziev, Boburbek Alisherovich. "Raqamlashtirish kontsepsiyasi: zamonaviy zamonning eng trending so'z so'zlaridan birining rivojlanish tarixi va uning xalqaro munosabatlar tizimiga ta'siri". *Ta'lim yangiliklari: 21-asr uchun tadqiqotlar* 1.1 (2022): 137-142.

2. <https://dis-group.ru/blogs/czifrovizacziya-chto-eto-takoe-prostymi-slovami/>

3. Индикаторы цифровой экономики: 2021: статистический сборник / Г.И. Абдрахманова, К.О. Вишнеvский, Л.М. Гохберг и др.; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М.: НИУ ВШЭ, 2021. – 380 с.

4. <https://oz.sputniknews.uz/20230725/ozbekistonliklar-koproq-qaerga-sayohat-qilyapti-37134702.html>

5. Shahlo M. Turizmda sun'iy intellektning o'rni // образование наука и инновационные идеи в мире. – 2023. – Т. 27. – №. 2. – С. 113-119.

6. Shahlo M. Gastronomik turizmning o'zbekistondagi ahamiyati // образование наука и инновационные идеи в мире. – 2023. – Т. 26. – №. 1. – С. 34-37.

7. Abdurakhmanova, Gulnora Kalandarovna, et al. "tourism 4.0: opportunities for applying industry 4.0 technologies in tourism." Proceedings of the 6th International Conference on Future Networks & Distributed Systems. 2022.

6. Максудова, Шахло, and Гулнара Гулямова. "зиёрат туризмини ривожлантиришнинг шакллари." World of Science 6.4 (2023): 246-250.